

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

51. An sit culpa venialis eodem die Communionis ad vxorem accedere voluptatis causa? Et an sit culpa venialis accedere ad Eucharistiam post pollutionem, aut copulam carnalem, quam aliquis absque ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

de non communicando die habitae copulae, quia est de minori bono. Quare sanum consilium esse distractionem mentis expellere curare ad deuotius sacram Eucharistiam suscipiendam; at supposito quod quis nolit curare distractionem expellere, non est sanum consilium non communicare, quia tunc gratia sacramentali, & aliis fructibus priuaretur, & alias distractiones perseuerarent, & quia cum illa communicare non est peccatum, nec veniale irreligiositas. Ex his omnibus apparet, quod siue coniugatis perierint, siue reddiderint debitum, consultius agent communicando quam abstinendo, supposito, quod a copula non se retraxerunt; quamuis melius egissent, si a copula abstinuissent in ordine ad suscipiendam Eucharistiam. Et haec omnia asserit Sanctus ubi supra, sed an probabiliter, remitto me iudicio aliorum, ego enim primam sententiam sequor.

RESOL. LI.

An sit culpa venialis eodem die communionis ad uxorem accedere voluptatis causa? Et an sit culpa venialis accedere ad Eucharistiam post pollutionem, aut copulam carnalem, quam aliquis absque peccato mortali passus fuerit, vel habuerit? Et an saltem sit peccatum veniale accipere Eucharistiam absque alia iusta causa post pollutionem voluntariam, aut fornicationem noctis praecedentis, etiam confessione praemissa? Et quid, si adest menstruum, aut lepra? Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 34. alias 33.

Sup. hoc in Ref. leg. S. 1. Negatiuum sententiam, & bene docet ex Sanchez Pater Tamburinus opus. de Eucharist. cap. 3. § 6. n. 8. Nec obstat dicere, esse regulariter veniale accedere ad Eucharistiam post copulam exactam ob delectationem: ergo per ipsum debet esse etiam veniale accedere ex voluptate ad uxorem, post accessum ad Eucharistiam: pat enim irreuerentia apparet utrobique, vel certe utrobique nulla. Respondeo negando adesse parem rationem: nam copula habita ex delectatione solet afferre, vt ibidem diximus ex eodem Sanchez, mentis hebetudinem, magnaque distractionem, quae voluntaria distractio in bona sententia superius allata, ab eo qui communicat propter reuerentiam fugienda est; at, peracta iam communione, mentem ad alia negotia sponte distrahere non prohibemur. Ita Tamburinus. 2. Sed nouissimè Bernal de Sacram. disp. 43. sect. 1. n. 1. plus docet, nempe nullam esse culpam etiam venialem accedere ad Eucharistiam post pollutionem, vel copulam carnalem, quam aliquis absque peccato mortali passus fuerit, vel habuerit. Quauis enim aliqui cum Suarez disp. 68. sect. 2. censent regulariter, esse culpam venialem post actum coniugalem ex nimia concupiscentia habitum, eadem die communicare. Rectius tamen alij, cum Valquez quest. 77. art. 7. in commentario, id negant, propter adductam rationem, & addere possumus, quia alioquin etiam peccati venialis damnandus esset, qui post cibum, aut potum per nimiam venialem concupiscentiam nocte praecedente sumptum, Eucharistiam sumeret. Hucusque Bernal, qui etiam addit, quod nec est grauis obligatio abstinendi à communione post maculam corporalem peccato mortali contractam, v.g. pollutionem voluntariam, aut fornicationem, nisi Confessarius communionis dilationem iniungat. Ratio prioris partis est, quia simpliciter accedit ad Eucharistiam dignè, seu non indignè, qui accedit in gratia. Ratio alterius partis est, quia iustae possunt subesse causae, propter quas Confessarius eam dila-

tionem prudenter praecipiat, vt in poenam praeteritae culpae, vel in praeseruationem ab imminente, &c. Cui etiam adde Angelum Possentium in Summula de sacram. Euchar. tit. Eucharistia sumptio à coniugatis, & fornicariis n. 2. & Leandrum, de Sacrament. tom. 2. tract. 7. disp. 6. quest. 3. 4. & 5. vbi quaerit, An saltem sit peccatum veniale accipere Eucharistiam absque aliqua iusta causa, post pollutionem mortalem, etiam confessione praemissa. Et respondet negatiuè cum Coninch, Hurtado, & aliis, addens non bene dixisse Lugum, hanc sententiam grauissimis Doctores fulcitam, esse singularem, & falsam. Deinde quaerit, an sit peccatum veniale accedere ad Eucharistiam ipso die habitae coniugalis copulae, causa voluptatis exercita: & respondet negatiuè. Et tandem quaerit, an saltem sit consulendum coniugatis vt ipso die habitae copulae Eucharistiam non recipiant. Et respondet: quod licet consulendum sit coniugatis, vt nocte praecedente communionem à copula abstineant, (vt in hoc bene omnes DD.) dato tamen, quod non abstinuerint, non est consulendum illis, quod non communicent, si alia non ad sit causa. Quia suscipere Eucharistiam eo die, quo habita est copula, nullum est peccatum, vt quest. 4. est habitum: ergo. Sic Sanctius disput. 23. per totam, Medina, & Marcilla apud ipsum. Sic etiam ex parte D. Gregor. respons. 10. ad interrog. D. Augustini, & refertur in cap. vir cum propria 33. quest. 4. vbi sic dicitur: Si quis sua coniuge, non cupidine voluptatis captus, sed solum liberorum creandorum gratia virtutem de sumendo Corporis Domini, Sanguinisque mysterio, suo est relinquendus iudicio: Quia à nobis non debet prohiberi accipere. Vbi Gloss. vrf. prohiberi, ait, id est, dissuaderi: & cum hac limitatione hanc nostram sententiam docet Sanchez cum aliis, plusquam viginti Doctores pro opposita sententia Dianæ citatis. Et in hanc sententiam inclinat Egidius loco cit. Haec Leandrus.

3. Sed de his omnibus quaestionibus remitto me ad ea, quae alicubi docui: non deseram tamen hic apponere quae post haec scripta inueni apud Dicastilum de Sacram. tom. 1. tract. 8. disp. 9. dub. 14. n. 245. vbi me citato, sic ait: Non me latet, Auctores non paucos sentire, eum, qui peccatum carnale commisit, vt fornicationis, aut pollutionis, debere per aliquod temporis spatium, vt per diem abstinere sub veniali à communione, etiam praemissa confessione, nisi ad sit iusta causa communicandi. Probat, tum quia, qui per aliquod temporis spatium non abstinuit, videtur aliquam irreuerentiam Christo, puritatis, & castitatis auctori, facere; tum, quia, sicut indecens est, vt pollutus accedat ad consuium Principis, ita indecens est, vt carnali peccato pollutus ad tantum Sacramentum accedat; tum, quia huiusmodi non medioeriter solent abstrahere mentem à Diuinis, atque adeò impedire deuotionem, cum qua sumi debet hoc Sacramentum: haec tamen omnes rationes ad summum probant, congruum quiddam esse, non verò obligatorium: nam qui iam confessus, & purificatus accedit, iustus, & amicus Dei, nullam facit irreuerentiam accedendo; nec censetur ad mensam tanti Principis venire pollutus. Idque multo potiori ratione locum habet in pollutione, quae contingit absque vlla culpa, vt si contingit ex daemone suggestionis contra voluntatem patientis, vt auertatur à communione: & in omnibus praedictis locum etiam habet haec doctrina, quando adest iusta causa eodem die communicandi. Quod etiam, vt dixi, seruandum est pro coniugatis. Aliquos refert Vazquez expresse docens, nullum esse peccatum, etiam veniale, qui post nocturnam pollutionem cum pec-

Sup. in Ref. not. praeterita.

Sup. hoc in Ref. praeterita & in aliis eius primae not.

Doctus in Refol. & 56. positus in tribus primis annotationibus huius Ref. Et pro omni contento in hoc §. ibidem, & signanter supra in Ref. 48. &c.

cato, vel sine peccato, vel post quodcumque aliud peccatum accedit ad celebrandum: deleto peccato per confessionem. Eamque sententiam probabilem putat Bonacina *disp. 4. quæst. 6.* quamuis absolute doceat, esse peccatum veniale celebrare, quoties non adest iusta causa cum Suario, Valenza, Reginaldo, & aliis quos refert, afferentes vnica die saltem abstinendum esse ex decencia, nisi adit iusta causa iudicio prudentis Confessarij, Quod sanè optimum consilium est: non tamen (vt dicebam cum aliis Auctoribus) video præcisam obligationem sub peccato adhuc veniali, siue quando adest menstruum, aut lepra, secluso horrore, quem causaret leprosus celebrans in publico, siue post pollutionem etiam mortalem, siue post actum coniugalem redditum mortalem ex sine, aut aliter, dummodo præcedat ritè Confessio. Ita Dicastillus.

Sup. his mē-
struo, aut le-
pra supra in
tr. 1. Ref. 165.
§. 1. ante me-
dium, à vers.
Et in primis.

RESOL. LII.

An post sumptam Eucharistiam eodem die, sit peccatū veniale petere debitum causa captanda voluptatis? Et an sit eadem ratio de copula habita ante sumptionem Eucharistia: Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. fol. 14.

Sup. hoc in
Ref. præci-
ta.

§. 1. DE hoc casu fuit olim mihi magna altercatio cum quodam viro Religioso, qui affirmatiuam sententiam mordicus sustinebat, quam tuetur Beja *part. 1. cap. 8.* qui citat Syluestrum, Caietanum, & Albertum Magnum, quibus addo Paludanum *in 4. distinct. 9. q. 3. art. 2. conclus. 3.* D. Antonium *in 3. part. tit. 13. cap. 6. §. 10.* Angelum *verb. Eucharistia 5. num. 44.* afferentes coniugatos petentes copulam eodem die, quo susceperunt sacram Synaxim, peccare venialiter, & hoc propter irreuerentiam, quæ infertur Sacramento.

2. Verum mihi tunc, & etiam nunc negatiua sententia placet, quia nullibi repetitur talis prohibitio; nec videtur tanta indecentia, quæ culpam constituat: nec debemus laqueos coniugatis inicere. Et quia non est eadem ratio de copula habita ante receptionem corporis Christi: at post sumptionem corruptis speciebus Sacramentalibus talis abstinencia à copula licita non videtur necessaria ad finem vllum per se intentum ab Ecclesia. Et ideo hanc sententiam sustinet Tabiena *ver. communicare quæst. 37. n. 43. in fin.* vbi dicit hoc tantum esse consilium. Victoria *in summa quæst. 87.* Sanchez *de matr. lib. 9. disp. 13. n. 17.* Reginaldus *tom. 2. lib. 29. cap. 6. quæst. 7. n. 117.* Magalius *in Prompt. tom. 2. ver. debet non coniugale num. 6.* Marchinus *de Sacramento Ordinis tract. 3. part. 3. cap. 2. num. 17.* & alij.

RESOL. LIII.

An Sacerdos obiragra impeditus possit ministrare Eucharistiam non pollice, & indice, sed alijs digitis? Et de alijs dubijs circa ministrationem Eucharistia agit. Primo, an Sacerdos ministrans Eucharistiam extra Missam omitendo ceremonias vt luminis accensi, confessionis generalis, absolutionis venialium, &c. peccet mortaliter, si absque vlla causa illas ceremonias omittat?

Secundo, an Sacerdos possit deferre Eucharistiam moribundo valde festinanter, currendo?

Tertio, an Sacerdos possit vbi equo ad præbendū Viaticum moribundo longe distanti, & in hoc casu aliqua aduertuntur, quæ contingere possunt in praxi?

Et inferitur, an Sacerdos non ieiunus possit Missam celebrare ad communicandum alium, vel se ipsum in articulo mortis?

Quarto an laicus in articulo mortis, si non adit alius Minister, possit non solum ipse cum suis manibus sumere Viaticum, sed etiam illud alijs ministrare?
Quinto, an cum infirmus particulam deglutire non possit, possit Sacerdos illam ponere in co. lleari, an genecilio in Stomaculum transmittat, vel saltem hoc possit fieri intra parum aquæ, vel vini, si aliter non possit infirmus particulam deglutire? Ex part. 10. tract. 16. & Misc. 6. Ref. 80.

§. 1. Affirmatiuè responder P. Leandrus *de Sa- cram. tom. 2. tract. 7. disp. 4. quæst. 19.* Et ratio est, quia tota manus Sacerdotis est consecrata, & ita debere Eucharistiam ministrare.

2. Sed mihi magis placet opinio negatiua, quæ præter Possellium, & Bonaciam à Leandro adductos tenet etiam P. Franciscus Lugo *de Sacra. lib. 4. cap. 12. quæst. 4. n. 18.* Dico igitur Sacerdotem, qui propter chiragram, vel aliam infirmitatem non potest Eucharistiam indice, ac pollice ministrare, non posse licitè illam alijs digitis conferre; licet enim tota manus sit consecrata, confuetudo tamen vt Sacramenta, quæ non sunt absolute necessaria, quod realem receptionem, conferantur indice, ac pollice, nec ab vsu communi recedendum est. Concedo tamen in extrema, vel grauissima necessitate posse quolibet digitis Eucharistiam ministrare.

3. Nota hic etiam obiter Leandrum *ubi supra, quæst. 28.* docere, Sacerdotem ministrantem Eucharistia extra Missam, omitendo ceremonias, vt luminis accensi, confessionis generalis, absolutionis venialium, &c. peccare mortaliter, si absque causa vlla rationabili, eas ceremonias omittat. Quia quod recendatur lumen, quando extra Missam in tra Eucharistia dispensatur, expressè habetur *in cap. san. de celebratione Missarum.* Ergo omisso huiusmodi, ceremoniæ non est censenda leuis irreuerentia.

4. Verum ego puto, quod quamuis solet lumen accendi, & confessio generalis præmitti cum quibusdam precibus, quæ non possunt omitti sine rationabili causa, nam aliqualem irreuerentiam conneret omisso voluntaria talium rituum, quos Ecclesia præscribit: hæc non ita rigorosè præcipi, vt ipsorum omisso secluso tum scandalo, tum contemptu, sit mortale peccatum, sed solum veniale. Et ita præter Suarez, & alios à Leandro adductos tenet nouissimè Pater Logo loco citato *num. 23. ad cap. ver. quæst.* respondeo, quod loquitur quando Eucharistia deferretur ad infirmos, & tunc quia grauitè puniuntur transgressores, grauis culpa supponi videtur, & rituale quoque Romanum, præcipit Eucharistiam deferri cum lumine.

5. An verò Sacerdos possit deferre Eucharistiam moribundo valde festinanter currendo, discrepant Doctores: Bonacina *ubi supra, num. 9.* & Barbosa *de potest. Parochi cap. 10. num. 46.* negant propter irreuerentiam Sacramenti, indecentiam, & irruptionem Ministræ, quæ ex illa festinatione oritur cum quibus Ecclesiasticum, & diuinum præceptum sumendi Eucharistiam in mortis articulo obligare non videtur. Et ideo Martinus de San Ioseph *in Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 5. de Euchar. num. 17.* sic ait: [Ni està obligado à lleuar el Sanctissimo Sacramento al enfermo, si ha de ir corriendo; porque repugna a la reuerencia deuida a tan alto Sacramento, ni el precepto de lleuarle a los enfermos obligaa